

a/4759

JEGYZŐKÖNYV,

felvétel

1898. évi október hó 2-án délelőtt 10 órakor a Dob-utca 81. számú házában levő Eötvös egyesület helyiségében *Zilahi Simon* elnöklete alatt megtartott

magyar lapkiadók országos szövetségének

ALAKULÓ ÜLÉSÉRŐL.

A negyvenháromtagu nagybizottság következő tagjai jelentek meg az alakuló ülésen:

Fővárosiak: *Zilahi Simon* elnök, *Dubszky Farkas* (*Pester Lloyd*), *Nagel Ignác* (*Magyar Vas és Gépijság*), *Bródy József* (*Neues Pester Journal*), *Lenkei Zsigmond* (*Budapesti Hirlap*), *Székely Sámuel* (*Politikai Hetiszemle*), *Szulmás Arnold* (*Egyetértés*), *Hartmann József* (*Budapesti Napló*), *Wachsmann Henrik* (*Pesti Napló*), *Wolfner József* (*Új Idők*).

Vidékiek: *Levay Mór* (*Ungvár*), *Szávay Gyula* (*Győr*), *Nagy Sándor* (*Pécs*), *Mártonffy Imre* (*Ujpest*), *Forster Rezső* (*Miskolc*), *Láng József* (*Nagyvárad*), *Rábel László* (*Sopron*), *Engel Lajos* (*Szeged*), *Nobel Adolf* (*Tata*), *Kirchner Ernő* (*Versec*), *Betegh Pál* (*Székely-Udvarhely*), *Dudás Adolf* (*Gyöngyös*). *Somos Árpád* (*Debrecen*).

Az alakuló ülés tárgysorozata a következő volt:

1. Határozathozatal az országos szövetség megalakulása ügyében.
2. Választás: elnök, két alelnök, titkár, jegyző, pénztáros, ellenőr.
3. A kongresszust előkészítő bizottság számudásainak megvizsgálása.
4. Esetleges indítványok.

Zilahi Simon elnök a következő beszéddel nyitotta meg az ülést:

Uraim! Örömmel tapasztalom, hogy a negyvenháromtagu nagybizottság majd fele számban képviselve van a mai ülésen, a mi élénk tanúsága annak, hogy azon ügy, melyet a kongresszuson megpendítettünk, élénk visszhangra talált a lapkiadók körében. A következőkben lesz szerencsém eddigi munkálkodásunkról s annak eredményéről híü képet adni. Annyit azonban már eleve is mondhatok, hogy az ügy biztos mederben halad s ha az eredmény nem is lesz oly gyors s kézzelfogható, mint a milyennek mindannyian szeretnők, úgy ez nem fogja munkakedvünket s lelkesedésünket apasztani.

A kongresszus határozata szerint eljártam a magyar országgyűlés képviselőházának elnökénél, kinél memorandumunkat benyújtottam. Ezt a memorandumot *Falk Miksa dr., Mikszáth Kálmán, Neményi Ambrus dr. és Werner Gyula* országgyűlési képviselők irták alá s nyújtották be. Magam pedig *Lukács László* pénzügyminiszter elé járultam kérésünkkel; a pénzügyminiszter ur több mint husz pereig tartó magánkihallgatáson fogadott s vette át memorandumunkat. Behatóan megbeszélte velem a hírlapok hirdetési bélyegének hátrányait, élő szóval is elmondottam a kegyelmes urnak, mily óriási küzdelmet kell a lapoknak, különösen a vidéki lapoknak folytatni, hogy a hazafias missziót, mely a lapkiadással jár — teljesíthesse, s hogy a hirdetési bélyeg mennyire bénítja a kereskedők s iparosok üzletének előrehaladását. A pénzügyminiszter ur figyelemmel hallgatta előterjesztésemet s kérésünk elintézésére vonatkozólag teljes jóindulatáról biztosított. Azonnal nem segíthet a dolgon, mert a pénzügyi kormány a jelen időben egy 200.000 frtnyi jövedelemről nem tud lemondani, de inódot fog keresni arra, hogy ez ügyben tehessen valamit. Épp tegnap ült össze az országgyűlés pénzügyi bizottsága, melyben *Neményi Ambrus dr.* orsz. képvis. előadó a legmelegebben pártolta a magyar lapkiadók kongresszusának folyamodását. *Lukács László* pénzügyminiszter ur itt ismételte a főntebb mondottakat. Ajánlom tisztelt nagybizottság, hogy *Neményi Ambrus* urnak, támogatásáért *jegyzőkönyvi köszönetet szavazzunk.* (Egyhangú helyeslés.) Megjegyzem, hogy megbízásomban *Lenkei Zsigmond* ur eljárt *Gabrovitz Ede* pénzügyminiszteri osztálytanácsos urnál, kihez kérvényünk — mint szakosztály főnökhöz — kiosztatott. Nevezett is a legmelegebben foglalkozik kérvényünkkel s jóindulatulag is fogja miniszternek előterjeszteni. Ennyiben áll ma folyamodásunk ügye.

Láthatják tehát uraim, hogy a hírlapbélyegadó törvényes eltörlésének ügye a kívánható legszebb eredménnyel kecsegtet s most nem gátolja misem a tisztelt nagybizottságot, hogy a kongresszuson fölvetett eszme — a magyar hírlapkiadók országos szövetsége — testet öltön.

A pénzügyeket illetőleg a tisztelt nagybizottság utólagos jóváhagyásának reményében a következőket jelenthetem: *Nagy Sándor* urnál, mint a kongresszust előkészítő bizottság fejénél beérkezett 270 frt, nálam, mint a kongresszus elnökénél, befolyt a mai napig 295 frt, összesen 565 frt. Ebből kiadásba jönnek *Nagy Sándor* ur eddigi költségei, 455 frt 31 kr., bélyeg és egyéb apró számlák 80 frt 61 kr., fönmarad tehát 29 frt 08 krnyi plusz, melyet a szövetség pénztárosának kezéhez fogunk juttatni; megjegyzem még, hogy függőben van a nyomtatványszámla, mely a beérkező pénzekből lesz fedezendő.

A költségek, az eddigi s ezután fölmerülendő szükségletek fedezésére nézve azt hiszem, a tisztelt bizottság helyeslésével fogok találkozni, ha minden egyes ujságtól 5—5 forintnyi hozzájárulást kérünk. (Helyeslés.)

Ezzel a mai alakuló ülést megnyitottuk jelentem ki! (Zugó éljenzés.)

A napirend első pontja: „*Határozathozatal az országos szövetség megalakulása ügyében.*“

Láng József (Nagyvárad): Engedjék meg uraim, hogy a napirend előtt, ha nem is mint fővárosi lapkiadó, hanem mint a vidéki sajtó egy szerény tagja felszólalhattam. Elnök ur imént elhangzott tartalmas megnyitó beszéde ad nekem támpontot a felszólalásra; a hálás rokonszenv, melyet mi vidéki lapkiadók érünk az elnök ur iránt, adja nekem az alkalmat, hogy fölkérjem önöket miszerint *Zilahi Simon* urnak eddigi sikeres, lelkes, odaadó eljárásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazzunk, mondjuk ki egyhangulag a szövetség megalakulását és válaszszuk meg *Zilahi Simon* urat egyhangulag a magyar lapkiadók országos szövetségének elnökévé! (Eljenzés.)

Forster Rezső (Miskolc): Örömmel osztozik előtte szóló minden előterjesztésében, pe bátorkodik azokhoz egynéhány megjegyzést fűzni. A vidéki lapkiadók még nincsenek eléggé tájékozva az országos szövetség terveiről, munkaprogramjáról. Kérem a bizottságot, méltóztassék egy elaborátumot elkészíteni, mely tökéletes képét fogja adni tervünknek, vágyainknak. Tudjuk, — mondja, — hogy a vidékiek mindent kétséggel fogadnak ami a fővárosból jön, mert a főváros semmi ügyet sem vet a vidékre, a fővárosnak a vidék mostohagyermek, az összekötőkapocs, a bizalom a főváros és a vidék között teljesen hiányzik, kell tehát, hogy e szövetség egy kompakt massa legyen — egy tömör egész, — melyből a szálak a vidékre kihuzódjanak. Válaszszanak minden vidéki városokban bizalmi férfiakat, hogy a vidéken is tömörüljenek a lapok.

Rábel László (Sopron): Uraim! Ha előttem szóló igen tisztelt *Forster* kolléga ur itt lett volna a mult hónapban tartott kongresszuson, ugy azt hiszem, nem mondotta volna el az imént elhangzott beszédét. A kongresszus már akkor elhatározta, hogy a szövetségre föltétlenül szükségünk van s ma már csak a mikénti megalakításról lehet szó. Ott körvonalaztuk nagyjában a szövetség célját, hivatásának fontosságát. Memorandum, elaborátum elkészítése teljesen fölösleges, mert abba nem lehet minden óhajt bevenni; idővel mindent orvosolni fog a szövetség, Előttem szóló beszédében bizonyos szemrehányó hang is volt észlelhető a fővárosi lapkiadók iránt. Megnyugtathatom *Forster*

urat, hogy a szövetség nem azokat a célokat fogja választani, melyek széthuznak, hanem melyek összekapcsolják a vidéki sajtót a fővárossal, s azok kölesönös előnyeit fogják előmozdítani.

Székely Sámuel (Budapest): Miután a szövetség célja nincs kellőleg körvonalazva, ajánlatosnak tartaná, bekérni az angol lapkiadók szövetségének alapszabályait s azokat a magyar viszonyokhoz alkalmazva felhasználni.

Forster Rezső előbbi beszédének kíséretében köszöni Rábel helyremagyarázó szavait s azokat örömmel veszi tudomásul.

Zilahi Simon elnök: Miután a tárgysorozat első pontjához már senki sem óhajt hozzászólani, megadja a zárszót. Láng kolléga az előbb nem szólott szigoruan a napi-rendhez. Szívének egész melegével köszöni egyhangu megválasztását, de ezt csak a napirend illető pontjánál kívánja tárgyalni. Kéri egy bizottság kiküldését, mely az alapszabályok elkészítésére van hivatva. Önöktől függ, uraim, menjünk-e tovább vagy sem? Mert nem volt egyedüli célunk a hirdetési bélyeg eltörlésének ügye. Ha csak az lett volna, úgy már ma befejeztük volna küldetésünket s visszavonulhatnánk. De nekünk egyéb céljaink is vannak. Az eddig elhangzott beszédekből is látjuk, a fölhozott érvek annyira világosak, üzleti, kereskedelmi érdekeink annyira megkívánják, annyira szükségessé teszik a szövetség megalakulását, hogy azt most már részéről bővebben kifejezteni fölöslegesnek tartom. A mi fővárosi és vidéki sajtónk nem mozog ugyan oly széles mederben, mint az angol avagy a francia hírlapkiadás, de igyekezni fogunk ezek nivójáig emelkedni. j

Határozatilag kimondom tehát, 1. hogy a nagybizottság a szövetséget megalakítja, 2. a költségekhez minden lap hozzájárul, 3. az eddigi költségjegyzéket kilizetendőnek tartja, 4. elhatározza, hogy a megválasztandó tisztikar meg bizatik az alapszabálytervezet kidolgozásával. (Egyhangu helyeslés.)

Következik a napirend második pontja: *elnök, két alelnök, titkár, jegyző, pénztáros és ellenőr választása.*

Elnök most 10 percre felfüggeszti az ülést, kéri a bizottság tagjait, hogy komolyan fontolják meg, kiket válasszon e bizalmi állásokra.

Zilahi Simon elnök a tíz perc leforgása után újból megnyitja az ülést, s jelenti, hogy **Nagy Sándor** alelnök nem reflektál az alelnöki tisztségre. Nagy Sándor ur ebbeli elhatározását mély sajnálattal veszi tudomásul, mert ő volt az, ki az eszmét megpendítette, ki a gondolatnak testet adott, ki egyszóval a leglelkesebb előharcosunk volt. Ha a krónikás megemlíti majdan a mi szövetségünket, — s meg fogja említeni — úgy Nagy Sándor, a győző nevét bizonyára aranytáblára vésve adja át az utókornak. Indítványozza, **Nagy Sándor** sajnálatos elhatározását jegyzőkönyvileg megörökíteni. (Helyeslés.)

Most fölolvassa elnök azt a névsort, melyet a tagok összesége a tisztikar tagjaitként közfelkiáltással megválasztottnak jelenti ki:

Elnök: Zilahi Simon (Budapest).

Alelnök: Bródy József (Budapest).

„ Szávay Gyula (Győr).

Titkár: Rábel László (Sopron).

Jegyző: Lenkei Zsigmond (Budapest).

Pénztáros: Dubszky Farkas (Budapest).

Ellenőr: Wolfner József (Budapest).

A tárgysorozat 4-ik pontja: *Esetleges indítványok-ból állott.*

Rábel László indítványozza, hogy a szövetség fölterjesztést intézzen a kereskedelemügyi kormányhoz a végből, hogy a lapszerkesztőségek helyi telefonjának (nem interurban) előfizetési díja épp úgy felére szállíttassék le, mint a közhivataloké, a mennyiben a sajtó szintén a közügyet szolgálja.

Wachsmann Henrik indítványozza, hogy a nagybizottság hozza javaslatba a pénzügyminiszter előtt a lapok hirdetési *mellékletére* kirótt 1 krajcárnyi bélyegadó eltörlését.

Elnök ebben az ügyben is előterjesztést fog intézni a pénzügyminiszterhez, ki különben is ígérte, hogy a szakügyi előadó a részletekben értekezni fog Zilahi elnökkel.

Lévai Mór (Ungvár) megnyugszik az elnök előterjesztésében, de megjegyzi, hogy az akciónk minél szélesebb mederben való mozoghatása céljából igen üdvösnek tartaná, hogy a ország összes kereskedelmi és iparkamaráit értesítenők ügyünk eddigi állásáról s velük karöltve munkálkodnánk célunk érdekében.

Zilahi elnök alkalmoszerűnek tartja ez indítványt épp most, a mikor *Szegeden e hó 16-án az országos kereskedelmi és ipari kongresszust tartják meg.* Ezen a kongresszuson alelnökünk, Szávay Gyula úr, mint a győri kereskedelmi és iparkamra titkára amúgy is részt vesz. Kérjük tehát alelnök urat, sziveskedjék kérvényünknek a szegedi kongresszuson illő formában érvényt szerezni.

Szávay Gyula alelnök örömmel tesz eleget a szövetség kérésének; a hirlapbélyegadó eltörlése ügyében a pénzügyminiszterhez benyújtott kérvényt a szegedi kongresszuson is szóba fogja hozni és a kongresszusnak figyelmébe ajánlani azt, hogy ez ügyben ugyancsak a kereskedelmi miniszterhez beterjesztett folyamodványunkat pártolják.

Elnök köszönettel veszi Szávay ígését s így folytatja: Kedvenc eszmém volna uraim, hogy a Magyar Lapkiadók Országos Szövetsége évenként más más nagyobb vidéki városban tartsa tanácskozásait. Igen ajánlatos volna tehát, ha a legközelebbi ülést alelnök urunk székvárosában, *Győrött* tartanók. (Eljenzés.)

Szávay köszönettel fogadja elnök ur abbéli indítványát, hogy a legközelebbi ülést Győrött tartsák meg. Igyekezni fog a tagok ott időzését kellemessé tenni. (Eljenzés.)

Kirchner Ernő (Versec), szólal föl most, kérve, hogy tegyen a szövetség lépéseket, hogy a magyar lapkiadók szabadjegy kedvezményben részesüljenek a kereskedelemügyi minisztertől.

Elnök nem tartja célszerűnek ez ügyben most bármit is tenni.

Szalmás Arnold (Budapest), hivatkozik Wachsmann indítványára, kéri a szövetséget, tegyen előterjesztést a pénzügyminiszternél, hogy a külföldről bélyegmentesen járó lapokra az egy krajcáros hirlapbélyeget szigorúan megkövetelje.

Somos Árpád (Debrecen), írásbeli indítványával később fognak foglalkozni.

Kis vita fejlődött ki még **Sichermann Mór** máramarosszigeti lapkiadó bizottsági tagsága ügyében, melyet Nagy Sándor terjesztett elő, de **Rábel László**, akkori kandidáló bizottsági elnök nem emlékszik, hogy **Sichermann** neve az akkori kandidáló bizottság lajstromában előfordult volna s ezért az előterjesztett névsort helyesnek ismeri el s utólagos változtatásokra nem tartja a bizottságot följogosítotttnak.

Elnök kijelenti, hogy a bizottságot nem vezette valamely célzatosság, hogy **Sichermann** nevét kihagyta volna a bizottságból, sőt legnagyobb tisztelettel viseltetik nevezett személye iránt; de miután ez a 43 tagu bizottság amúgy is csak ideiglenes, nem tartja célszerűnek azon most bármi változtatást is eszközölni.

Tudomásul vétetik.

Elnök köszöni a tag urak érdeklődését: a jövő ülés napjára nézve idejekorán értesíteni fogja a bizottságot s bezárja az ülést ezzel a felkiáltással: *Viszontlátásra Győrött!*

Kmf.

Lenkei Zsigmond,

szövetségi jegyző.

DE BALLAGI GÉZA.

Zilahi Simon,

szövetségi elnök.

